

Počty tetřevů na Šumavě a v Bavorském lese rostou

17.7.2024 - | Správa Národního parku Šumava

Početnost tetřeví populace na území národních parků Bavorský les a Šumava, v chráněné krajinné oblasti Šumava, v tetřeví rezervaci Arber a přírodní rezervaci Hochwald, stoupá. Potvrzují to výsledky posledního genetického monitoringu, který na přelomu roku 2022/2023 provedly správy obou národních parků.

Výsledkem aktuálního monitoringu je průměrná odhadovaná velikost tetřeví populace čítající přibližně 867 jedinců. Pro porovnání: v letech 2009-2011 bylo zjištěno cca 556 jedinců a cca 605 jedinců z let 2016/ 2017.

„Výsledky vzorků odebraných v zimě 2022/ 2023 byly pro obě správy národních parků pozitivním překvapením. Pokud se budou tetřeví populace takto vyvíjet i nadále, je její dlouhodobé přežití zajištěno,“ říká ředitelka Správy NP Bavorský les Ursula Schuster.

„Těžiště tetřeví populace zůstává v samém jádru národních parků, kde už desítky let probíhají nerušené přírodní procesy a dlouhodobě je přístup do těchto míst omezený na vyznačené turistické trasy. Jedná se například o oblast zahrnující Modravské slatě, nebo oblast Plesné či Trojmezenského pralesa. Významná populace se stále drží v Královském Hvozdu. Tetřevi se vyskytují také v oblasti Javoru, Smrčiny a existenci tohoto kriticky ohroženého druhu jsme potvrdili i v Boleticích. Z těchto dat vyplývá, že v území s regulací návštěvnosti má nejlepší podmínky k životu, vyskytuje se zde častěji a bez regulace návštěvnosti by hrozilo snížení početnosti,“ zmiňuje ředitel Správy NP Šumava Pavel Hubený.

Jaké jsou přesné důvody tak velkého nárůstu tetřeví populace v posledním období? Zásadně se rozšířilo území, bez lidských zásahů. V roce 2017 zůstalo v obou národních parcích bez lesnického managementu 31 000 ha, v roce 2023 to bylo už 47 000 ha. Na takto velkém území mění polomy a kůrovec strukturu smrkového lesa a přirozená obnova vytváří rozmanité a členité lesy, které jsou velmi vhodné pro tento druh. Je také zřejmé, že za nárůstem tetřeví populace na Šumavě a v Bavorském lese stojí omezení vstupu do jádrových území tetřeva hlušce.

„Monitoring nám sice potvrzuje, že se tetřev vyskytuje jak v klidových územích, tak i v místech, kde mohou lidé chodit bez omezení. Avšak zásadně se liší početnost tetřevů v jednotlivých lokalitách. Většina výskytu populace je totiž koncentrována v místech, kde je návštěvnost regulována zcela nebo cíleně na značené stezky. Zároveň v těchto místech byly znovu zaznamenány opakované nálezy trusu stejných ptáků, které jsme registrovali v předchozím šetření před šesti lety. Naopak v místech, kde návštěvnost není cíleně regulována, byly zaznamenány nižší počty ptáků,“ vysvětluje náměstek ředitele Správy NP Šumava Martin Starý.

„Aktuální čísla početnosti populace potvrzují, že naše pravidla omezení vstupu byla a jsou správná a jsou důležitá. Pokud jsou tetřevi v zimě vyplašeni, může to vést k jejich úhynu vyčerpáním. Vyrušování je problematické také při odchovu mláďat. Pokud vyplašíme tetřeví slepici od kuřat, může to vést k úhynu mláďat,“ dodává ředitelka Správy NP Bavorský les Ursula Schuster.

Mezi možné důvody posílení populace tetřeva je nutné zahrnout také zásadní zvětšení území bez lovu

na české části Šumavy, snížili jsme tak další formy rušení.

„Co nás příjemně překvapuje je také fakt, že i když se v obou národních parcích neloví šelmy, tetřevů přibývá. Zdánlivě to nedává logiku, protože když se toto opatření zavádělo, myslivci předpokládali, že lov šelem zbavuje území pro tetřeva nebezpečných predátorů. Realita je ale zřejmě jiná, protože početnost tetřevů roste. A navíc se ukazuje, že ani sedmiletá přítomnost vlčích smeček na území Šumavy a Bavorského lesa, neměla negativní vliv na vývoj tetřeva hlušce,“ zmiňuje ředitel Správy NP Šumava Pavel Hubený.

Jednou z lokalit, kde se v malé populaci tetřev vyskytuje, je oblast Boubína, kde se Lesy ČR pokouší posílit populaci tohoto druhu vypouštěním z umělého odchovu v Mlynářovicích.

„K vypouštění tetřevů odchovaných v zajetí docházelo už v minulosti. V rámci aktuálního monitoringu v oblasti Boubína registrujeme geneticky identifikovaného pouze jednoho jedince tetřeva hlušce. Ten může pocházet z umělého odchovu. V rámci budoucího monitoringu se na tuto věc musíme zaměřit, abychom co nejpřesněji zjistili vliv těchto výsadek na celkovou populaci,“ doplňuje Pavel Hubený.

Výsledky aktuálního monitoringu tetřeví populace čekají ještě podrobnější rozbor. A už nyní je jisté, že se stejný, podrobný monitoring tetřeva na území NP Šumava a Bavorského lesa bude opakovat ještě před rokem 2030.

Na Bučině 17. 7. 2023

Početnost tetřeví populace na území národních parků Bavorský les a Šumava, v chráněné krajinné oblasti Šumava, v tetřeví rezervaci Arber a přírodní rezervaci Hochwald, stoupá. Potvrzují to výsledky posledního genetického monitoringu, který na přelomu roku 2022/ 2023 provedly správy obou národních parků.

Výsledkem aktuálního monitoringu je průměrná odhadovaná velikost tetřeví populace čítající přibližně 867 jedinců. Pro porovnání: v letech 2009-2011 bylo zjištěno cca 556 jedinců a cca 605 jedinců z let 2016/ 2017.

„Výsledky vzorků odebraných v zimě 2022/ 2023 byly pro obě správy národních parků pozitivním překvapením. Pokud se budou tetřeví populace takto vyvíjet i nadále, je její dlouhodobé přežití zajištěno,“ říká ředitelka Správy NP Bavorský les Ursula Schuster.

„Těžiště tetřeví populace zůstává v samém jádru národních parků, kde už desítky let probíhají nerušené přírodní procesy a dlouhodobě je přístup do těchto míst omezený na vyznačené turistické trasy. Jedná se například o oblast zahrnující Modravské slatě, nebo oblast Plesné či Trojmezenského pralesa. Významná populace se stále drží v Královském Hvozdu. Tetřevi se vyskytují také v oblasti Javoru, Smrčiny a existenci tohoto kriticky ohroženého druhu jsme potvrdili i v Boleticích. Z těchto dat vyplývá, že v území s regulací návštěvnosti má nejlepší podmínky k životu, vyskytuje se zde častěji a bez regulace návštěvnosti by hrozilo snížení početnosti,“ zmiňuje ředitel Správy NP Šumava Pavel Hubený.

Jaké jsou přesné důvody tak velkého nárůstu tetřeví populace v posledním období? Zásadně se rozšířilo území, bez lidských zásahů. V roce 2017 zůstalo v obou národních parcích bez lesnického managementu 31 000 ha, v roce 2023 to bylo už 47 000 ha. Na takto velkém území mění polomy a kůrovec strukturu smrkového lesa a přirozená obnova vytváří rozmanité a členité lesy, které jsou velmi vhodné pro tento druh. Je také zřejmé, že za nárůstem tetřeví populace na Šumavě a v Bavorském lese stojí omezení vstupu do jádrových území tetřeva hlušce.

„Monitoring nám sice potvrzuje, že se tetřev vyskytuje jak v klidových územích, tak i v místech, kde mohou lidé chodit bez omezení. Avšak zásadně se liší početnost tetřevů v jednotlivých lokalitách. Většina výskytu populace je totiž koncentrována v místech, kde je návštěvnost regulována zcela nebo cíleně na značené stezky. Zároveň v těchto místech byly znovu zaznamenány opakované nálezy trusu stejných ptáků, které jsme registrovali v předchozím šetření před šesti lety. Naopak v místech, kde návštěvnost není cíleně regulována, byly zaznamenány nižší počty ptáků,“ vysvětluje náměstek ředitele Správy NP Šumava Martin Starý.

„Aktuální čísla početnosti populace potvrzují, že naše pravidla omezení vstupu byla a jsou správná a jsou důležitá. Pokud jsou tetřevi v zimě vyplašeni, může to vést k jejich úhynu vyčerpáním. Vyrušování je problematické také při odchovu mláďat. Pokud vyplašíme tetřeví slepici od kuřat, může to vést k úhynu mláďat,“ dodává ředitelka Správy NP Bavorský les Ursula Schuster.

Mezi možné důvody posílení populace tetřeva je nutné zahrnout také zásadní zvětšení území bez lovu na české části Šumavy, snížili jsme tak další formy rušení.

„Co nás příjemně překvapuje je také fakt, že i když se v obou národních parcích neloví šelmy, tetřevů přibývá. Zdánlivě to nedává logiku, protože když se toto opatření zavádělo, myslivci předpokládali, že lov šelem zbavuje území pro tetřeva nebezpečných predátorů. Realita je ale zřejmě jiná, protože početnost tetřevů roste. A navíc se ukazuje, že ani sedmiletá přítomnost vlčích smeček na území Šumavy a Bavorského lesa, neměla negativní vliv na vývoj tetřeva hlušce,“ zmiňuje ředitel Správy NP Šumava Pavel Hubený.

Jednou z lokalit, kde se v malé populaci tetřev vyskytuje, je oblast Boubína, kde se Lesy ČR pokouší posílit populaci tohoto druhu vypouštěním z umělého odchovu v Mlynářovicích.

„K vypouštění tetřevů odchovaných v zajetí docházelo už v minulosti. V rámci aktuálního monitoringu v oblasti Boubína registrujeme geneticky identifikovaného pouze jednoho jedince tetřeva hlušce. Ten může pocházet z umělého odchovu. V rámci budoucího monitoringu se na tuto věc musíme zaměřit, abychom co nejpřesněji zjistili vliv těchto výsadek na celkovou populaci,“ doplňuje Pavel Hubený.

Výsledky aktuálního monitoringu tetřeví populace čekají ještě podrobnější rozbor. A už nyní je jisté, že se stejný, podrobný monitoring tetřeva na území NP Šumava a Bavorského lesa bude opakovat ještě před rokem 2030.

<https://www.npsumava.cz/pocty-tetrevu-na-sumave-a-v-bavorskem-lese-rostou>